

SZÁNTÁR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhoz hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.

A szerkesztőség kéziratok viz- Előfizetések és hirdetések a
 saadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

Kié lesz Bosznia?

A világháború megoldáshoz juttatja végre a Balkán-politikának egyik legkényesebb kérdését: hogy voltaképpen kié is legyen Bosznia?

Az annexióig Bosznia névleg a török birodalomhoz, valósággal az „oszlák-magyar monarchiához” tartozott. Az annexió megszüntette a szultán névleges felségjogát és hozzánk kapcsolta Boszniát; csak azt nem tudta senki, hogy kihez és hogyan történt a hozzákapcsolás.

Az annexió Boszniát nem csatolta sem az oszlák, sem a magyar államhoz. Valami közös birtoklás-féle következett be, némi elhajlással a trializmus felé. Ez különösen abból tűnik ki, hogy Bosznia lakosai nem lettek sem magyar, sem oszlák állampolgárokká, hanem az úgynevezett „boszniai tartományi illetőség” neve alatt a bosnyák állampolgárság kezdett kialakulni, ami már magja lett volna a trializmusnak. Ez pedig kész veszedelem; a trializmus bármely formában azt jelenti, hogy Magyarország lenne a három állam közt a mostoha gyerek, akit a másik kettő tetszése szerint kisebbségbe szoríthat.

Bosznia mint a „monarchia harmadik állama” azonfelül állandóan fenyegette volna Horvátországnak Magyarország-hoz való kapcsolatát s kész prédája lett volna a nagyszerb törekvéseknek. A közös birtoklás közös veszedelemmé kezdett kialakulni, Bosznia közjogi helyzetének végleges rendezése elől nem lehet többé kitérni.

Ha pedig ez a kérdés ilyen sürgősen előtérbe nyomult, akkor Magyarországnak résen kell állania, nehogy az a kigyó, melynek a háborúban szerencsésen a fejére tiportunk, megint feltámadjon és mi magunk teremtsük meg a délszláv államot, Karagyorgyevics Petár és Pasics ábrándk-pét.

Az oszlákok már jelentkeznek és sürgetik a kérdésnek nagyhorvát értelemben való megoldását; vagyis alakuljon a Drávától délre egy, a magyar

befolyástól teljesen ment horvát-szerb állam, mely bennünket elzárjon a tengerrel s az oszlák centralistáknak kész eszköze legyen Magyarország ellen. Ezzel szemben a mi feladatunk világos: keresztülhuzni az egész oszlák számítást. Az anektált tartományokat egyenesen, közvetlenül és kizárólag Magyarországhoz kell kapcsolni.

Wekerle — állítólag — ebben az ügyben értekezletre hívta össze a horvát pártok képviselőit, hogy azok véleményét megtudja.

Előrelátható, hogy a horvátok Boszniának Horvátországhoz való kapcsolását fogják kívánni, amit azután a szokásos mézes madzag recipéje szerint szépen csengő közjogi formulával úgy fognak nekünk beadni, hogy Bosznia Horvátország által „egyesítettik a szent koronával.” Formula ide, formula oda, bizony ez a valóságban mégis csak Nagyhorvátország vagy Nagyszerbia.

Másként kellett volna kezdeni. Bosznia hovatartozásának kérdése először magyar, másodszor bosnyák, de nem horvát kérdés. Tehát tessék először meghallgatni Magyarországot, aztán Boszniát. Elvégre kettőnk frigyéről van szó, minek ide harmadikat hívni?

Magyarországnak is, Boszniának is az a közös érdeke, hogy Bosznia a magyar államnak legyen külön, autonóm tartománya, a régi magyar hagyományoknak megfelelőleg: a magyar király által kinevezett bosnyák bánnal az élén, Boszniának hasonló autonómiaja volna, mint Horvátországnak, de a magyar kormány nagyobb ellenőrzése mellett és a magyar államnyelv jogainak biztosításával a vasut, hadsereg, legfelső kormányzat terén. Magyarországhoz kellene kapcsolni Dalmáciát is, de szintén nem Horvátország útján, hanem közvetlenül s itt fel lehetne eleveníteni a régi „tengermelléki bán” állását.

Nagy elhatározások előtt állunk, résen legyen minden magyar politikus, mert most dől el Magyarország jövőjének kérdése.

A Körözs-ünnep kocsikorzója.

A kocsikorzó résztvevői.

Orosz kórus a dalünnepen.

Papp Jenő hirlapíró, tartalékos főhadnagy már elkészült a fáradságos feladattal, hogy elrendezze a június 16-iki nagy népünnepély minden egyes pontját, amelyeknek megtekintésére egész Biharmegyét mozgósítani akarja a rendezőség.

Ez a program pedig hatalmas, annyi lesz a látnivaló, annyi, de annyi a sok finom ötletes mulatság, hogy aki részt vesz benne, azt hiszi, hogy még ő tartozik külön köszönettel a harmincheteseknek, amiért az özvegyek és árvák javára ezt a kitünő ünnepélyt rendezték.

A tervezetnek első benyomása, — hogy fantáziával készült, új és ötletes. Maga a hely, közel a központhoz, csodaszép, friss és jó levegőjében a közönség egy nyaralóhely összes kellemességeit feltalálja. A környező zöld lombok, csallitok és ligetek, a hevesen csörgedező folyó s a platánok napsugarat átbocsátó lombjai éppen alkalmasak arra, — hogy közelükben jól érezze magát a városi ember.

Bizonyos, hogy ez a kifésült, megnyírt, leborotvált, kitisztított, meglocsolt csibész-tanya tündérliget lesz június 16-án, ahol maszatos, rongyos, züllött, tekergek helyett ragyogó nők és kellemes férfiak áldoznak a nagy célra jókedvvel.

A kocsikorzó résztvevőit most kérte fel a bizottság s vasárnap délig a következő bocsitulajdonosoktól kért választ:

Széchenyi Miklós gr. püspök, Fráter Imre dr. törzsorvos, Radu Demeter dr. g. k. püspök, Kazyk István földbirtokos, Hevessy Zoltán őrnagy, Weinberger Lajos gyárigazgató, Cserey Zoltán alezredes, Zenic Alajos kapitány, Ringelhann Lajos jószágkormányzó, Zathureczky István földbirtokos Czécke, Balogh Károly erdőtanácsos, — Incze Lipót mérnök, Moskovits József dr. igazgató, Tisza István gróf, Uray János báró, Klór Antal földbirtokos, Sigmond Arthur.

Kedden déli 12 óráig a következőktől vár a bizottság választ:

Kálmán Ernő és Róz Simon gyárigazg.

Megnyílt az új molykár ellen védő és nyaraltató intézet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét felhívni a szörmeáruházammal kapcsolatos, teljesen e célra ujonnan, modernül berendezett és most megnyitott molykár elleni megóvó biztosító intézetemre és nyaraltató vállalatomra.

Elfogadok nyári gondozásra bármely értékes szörme-árut, ruhát, függönyt és szőnyeget felelősség és jótállás mellett. Saját javító műhely. Molykár ellen megóvandó szörme és ruhadarabok a Rimanóczy-utca 2. sz. alatti Kolosváry-palotában levő szörme-üzletben vétetnek át.

Leichner József szücsmester. Telefon 16-56.

gató, Neufeld Lipót földbirtokos, Bügler Zsigmond földbirtokos, Somogyi Géza főerdőmester, Nadányi Károly és Nadányi Péter földbirtokos Bakoszeg, Weisz Emil földbirtokos, Olasz Elemér földbirtokos, Csanády Jenő főszolgabíró, pazonyi Elek Gusztáv cs. és kir. kamarás, Moskovics Miksa igazgató, Markovits Kálmán földbirtokos Inánd, Nadányi Miklós földbirtokos Feketegyőrös, Nadányi Jenő földbirtokos, Grunner Aladár földbirtokos.

Valószínű, hogy nemcsak ezek az urak, de a megye valamennyi előkelő, mágnás, — dzsenteri és birtokos családja is résztvesz a nevezetes kocsikorzón.

Rendkívüli az érdeklődés az esti tündérhajó iránt is. Öt zenekar, óriási tömeg, — a sátrak pezsgő élete, a konfetti csata viharos jókedve, a színház, vívőverseny izgalma bőven megtöltik a Bunyitay-liget impozáns területét. Ilyen ünnepet még nem látott ez az egészséges liget!

S ma az állomásparancsnokság engedélyével igazán meglepő számmal szaporodott a műsor. Husz pompás hangú orosz fogoly lép fel a színpadon s gyönyörű, mély zengésű ukrán dalokat fognak énekelni. Ők vették, ők aratták azokat a végtelen buzaföldeket, amelyek felé most sóvárogva tárja karjait az egész világ. Közöttük nem egy művész van, akik a gondolákban is szerelmes dalokat fognak a suhanó hajó nyomán énekelni.

Holnap már megkezdődik az előzetes jegyárusítás. S mivel az idő rövid, a katonabizottság postán küldte el a sátorhölgyek meghívóit, akik bizonyára örömmel tesznek eleget a háziezred kérésének és valamilyen ott lesznek. A 4-es testvér háziezred minden sátorhoz igen előzékeny tiszteket küld ki. A hadapródiskola és a többi katonai hatóság testületileg vesz részt az impozáns ünnepen.

Dr Szilágyi Lajos a magyar hadseregért.

Beszámoló Berettyóujfaluban.

— Küldött munkatársunktól. —

Dr Szilágyi Lajos országgyűlési képviselő 9-én, vasárnap tartotta beszámoló beszédét Berettyóujfaluban. A beszámoló beszédre 24 község választópolgára gyűlt össze nagy számmal. Csak Berekböszörmény községből 30 szekérrel mentek a választók Dobó és Lsék jegyzők vezetésével a beszámolóra.

A választók, számra nézve körülbelül hatszázan, mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatták a beszédet, mit dr Szilágyi Lajos a Kossuth-téren tartott. A képviselő beszámolójában elsősorban a bevárási engedélyek ügyében tett képviselőházi felszólalását ismertette; eddig az osztrák felmentettek a magyarokkal ellentétben bevárási engedélyt kaptak felmentésük alkalmával. Most már a magyarok is kapnak bevárási engedélyt. — Foglalkozott az osztrák képviselők ama rágalmaival, hogy a magyarokat a harctereken kimélik s a fronton levő katonák fölcserélésével és szabadságolásával.

Igen nagy érdeklődés nyilvánult meg a képviselőnek a hadisegélyek felemelése terén tett munkálkodása iránt. Ez a kérdés most már alkalmas megoldást nyert. Hozzátette,

hogy követeli a hűtlen, dologtalan asszonyok büntetését is.

Követeli a király arra vonatkozó rendelkezésének tiszteletbentartását, hogy a hatgyermekes családapákat, egyetlen fiukat belső területre helyezték.

Foglalkozik a magyar véráldozat nagyságával. Az osztrákok meghamisították a magyar véráldozat nagyságát; az osztrákok azt állították, hogy a magyarok minden téren kiméletben részesülnek. Ezzel szemben Szilágyi kimutatta, hogy Magyarország 670 ezer emberrel adott többet, mint amennyit kellett volna. A sorozásnál is voltak igazságtalanságok. Például az 1892. évből sorozásánál Ausztriában a sorozási százalék 34, Magyarországon ezzel szemben 80 volt. Mindezek dacára Ausztria még ki is gunyolja áldozatainkat. Kifogásolta a magyarok idegen ezredbe beosztását. Ez a törvény annakidején a képviselőház félrevezetésével jött létre.

Hosszan tárgyalta az önálló magyar hadsereg kérdését. Az eddigi helyzet s a háború tanúságai mind megcáfolják azon érveléseket, melyeket a közösség mellett hoztak fel. A király is a magyar álláspont híve. A magyar hadsereg felállításának kérdését nem szabad hagyni — ugymond — a háború végére, az erre vonatkozó intézkedéseket azonnal meg lehet tenni, amint a tűzérés átszervezése is megtörtént.

A választójog kérdését le kell venni a napirendről, mert most nem alkalomszerű. Tárgyalja a Károly-keresztesek és a vitézségi érmesek választójogát. Ez nem helyes, mert sokan vannak olyanok, kik rövid harctéri tartózkodás után nehéz sebbel jöttek haza és semmi kitüntetésük nincs.

Ezek pedig szintén rászolgáltatnának a választójogra. Azonkívül a magyar hősokeket a választójoggal kielégíteni nem lehet, ez kevés azon áldozatokhoz, mit a magyar katona hozott. Állítsák föl a magyar hadsereget, ez nagyobb elismerése lesz a magyar vitézségnek, mint a választójog.

Tárgyalta még a képviselő a rokkantak, hadiövezgyek költségeire vonatkozó kérdéseket. Ausztria úgy akarja ezt megvalósítani, hogy kiki a saját rokkantjairól gondoskodik. Ez pedig a magyarságnak hátrányára van, mert Magyarországon a rokkantak száma sokkal nagyobb, mint Ausztriában.

Foglalkozott még a rokkantak ingyen gyógykezelésével, a katonai felülvizsgálatokkal és a hadifogságosok szolgálati idejével, majd a parlamenten kívüli munkálkodásáról számolt be, különösen az élelmezés, az ipari cikkek maxímálása, a munkáshiány és a rekvirálás tárgyalása keltett nagyobb érdeklődést. Ezeken kívül az elintézt köz és magánügyek egész halmazát adta elő Szilágyi Lajos, majd hű képét adván a sajtóban végzett közérdekű munkásságának s a kultúra az egyház és a közgazdaság terén kifejtett tevékenységének, a polgárságot az előttünk álló nehéz feladatok miatt összetartásra, kitartásra és fáradhatatlan munkálkodásra buzdította.

A beszéd végén hatalmas éljen riadallal üdvözölte a polgárság a képviselőt, kinek a választók egyik legöregebbje köszönte meg azon intézkedéseket, amiket az érdekükben tett.

A hegyi szanatórium kibővítése.

A nagyváradi tudóvész ellen védekező egyesület közgyűlése.

A rémséges veszedelem: a tudóvész pusztításainak csökkentése érdekében működő Nagyváradi tudóvész ellen védekező egyesület vasárnap tartotta évi közgyűlését a városházán, dr Karácsonyi János c. püspök elnöklése alatt.

Dr Karácsonyi János elnök üdvözölte a megjelenteket. Rámutatott, hogy éppen most a háború alatt, mikor legjobban volna rá szükség, igen szerény működést fejt ki az egyesület, mert szanatóriumát a beteg katonák részére engedték át; de legalább fenntartják az egyesületet. Reméli, hogy minél hamarabb vége lesz a háborúnak s az egyesület annál intenzívebben fejtheti ki tevékenységét.

Dr Gerő Sándor igazgató-főorvos olvasta fel ezután szépen és gonddal összeállított jelentését az egyesület elmúlt évéről. A jelentést, melyet már ismertettünk a választmányi ülés alkalmából, — tudomásul vették s dr Gerő Sándor igazgató-főorvosnak köszönetet szavaztak.

Dr Medvigy Gábor főtitkár előterjesztette az egyesület 1917. évi zárszámadását, amelyből kitűnt, hogy az egyesület készpénz- vagyona az év végén 23546 K 08 fillér. A zárszámadásokat elfogadták s a felmentvényt megadták.

Megállapították az egyesület 1918. évi költségvetését, amely szerint a bevétel 12950 K, a kiadás 5980 K, a felesleg 6970 K.

Ezután Malatinszky Lajos főispánt társelnökké, Bundala Mihály nagyprepostot, Havas Mór kir. tanácsost és Kereszty Kornél bankigazgatókat a választmány tagjaiul egyhangulag beválasztották.

Elhatározták továbbá, hogy az egyesület szomszédságában levő 5 hold szőlőterületet 20000 K árért megvásárolják s a szerződés megkötésével az elnökséget megbízták. Felkérték továbbá az elnökséget, hogy a szintén szomszédos Katz Lajos féle telek megvételére a tulajdonossal tárgyaljon s esetleg a vásárlást eszközölje. Mindkét telek a szanatórium további, nagyarányu kifejlesztésére szolgálja.

Apróbb belső ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Legujabb füzőket legolcsóbban Kesztenbaum Juliskánál

lehet beszerezni.

Rákóczi-ut, (Korona
gyógyszertár mellett)

Telefonszám: 827.

Leibchenek félárban!

Haltenberger Vilmos

kelfestő és vegytisztító gyárának
második számú felvételi üzlete,
Szent László-tér, Dell'ortó cég mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

Bosznia-Hercegovina és Dalmácia.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónk től.) Az Est réghány héttel ezelőtt jelentette, hogy tárgyalások vannak folyamatban Bosznia-Hercegovinának Magyarországhoz való csatolása ügyében. A lapok újabb értesülése szerint ebben a kérdésben az elmúlt héten fontos tanácskozás volt Bécsben, amelyen Burián, Wekerle és Seidler vettek részt. A tanácskozás sarkitétele Bosznia-Hercegovinának Magyarországhoz, s ezzel párhuzamosan Dalmáciának Horvátországhoz való csatolása volt.

Gróf Burián külügyminiszternek Berlinbe s onnan a német nagyhatalomhoz való utazása ezzel a kérdéssel is összefüggésben van.

Szerdán, e hó 12-én a délszláv kérdés megoldása ügyében a miniszterelnökségen

lesz újabb értekezlet, amelyen Mihajlovics horvát bán, gróf Kulman Frigyes, továbbá a horvát országgyűlés elnöke és több horvát politikus is részt fognak venni. Az értekezleten Wekerle miniszterelnök tájékoztatást kíván szerezni arról, hogy milyen álláspontot foglal el Horvátország Bosznia-Hercegovinának Magyarországhoz való csatolása ügyében. Amennyiben Dalmáciának Horvátországhoz való csatolása nem volna keresztül vihető, ez esetben Bosznia is megtartaná jelenlegi autonómiáját.

Illetékes helyen szerzett értesülés szerint a délszláv kérdés megoldása egyelőre nem aktuális, sok tekintetben függ a háború kimenetelétől és a lengyel kérdés megoldásától, a most folyó tanácskozások csupán informatív jellegűek.

A franciák Noyon és Montdidier közt várják a német támadást.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Marne és Oise közötti offenzíva ellanyhulása következtében azt hiszik, hogy a német hadvezetőség csapatait más fronton való támadásra csoportosítja. Clemenceau lapja azt írja, hogy Noyon és Montdidier között rendkívül sok német csapat van összehívva.

A fellázadt lengyel segítő hadtest ügye.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda hivatalosan jelenti Máramaroszigetről: Ma reggel kezdte meg a hadosztálybíró-ság a fellázadt lengyel segítő hadtest vádlottjainak kihallgatását. A bíróság mindenekelőtt elutasította azt az indítványt, hogy a tárgyalásokat lengyel nyelven folytassák, majd felolvasták a terjedelmes vádiratot, amely a 112 vádlottat, akik közül 88 tiszt, az állam fegyveres ereje ellen elkövetett büntetett vádolja, amelyet szökéssel, összeesküvéssel, lázadással, lopással és erőszakossággal követtek el. A vádirat felolvasása után a fővádlott, dr. Gorevsky kihallgatását kezdték meg, aki a lengyel légióban százados, hadbíró volt. Kihallgatását délután 2 órakor félbeszakították és a tárgyalás folytatását másnapra halasztották.

Légi támadásunk Brindisi ellen.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) A Sajtóhadiszállásról jelentik, hogy 9-én egyik repülőrajunk megtámadta Brindisi hadikikötőjét. 2 hangárt lángbaborítottunk, azonkívül 32 bomba az Arzenál környékén pusztított.

Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 10-én este:

Noyontól délnyugatra a franciákkal folytatott küzdelem közben újabb előrehaladást tettünk.

Külön szerződés Németország és Oroszország között.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Orosz bizottság érkezett ide, melynek célja az orosz kormány által kezdeményezett azon tárgyalások újrafelvétele, melyek a bresztlitovszki békeszerződésben megállapított Németország és az Orosz köztársaság között kötendő külön egyezményre vonatkoznak.

Csak még öt hónapig.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) Genfből táviratozzák: A Daily Chronicle írja: A németek az eljövendő öt hónapban ismét defenzívára fognak szorítkozni. Szemben fog állani velük az amerikai hadsereg és a kezdeményezés ismét az entente kezében lesz. Ha még öt hónapig kitartunk — mondja a londoni ujság — biztos a végső győzelem.

Noyontól és a Maastól nyugatra feléledt a német offenzíva.

Elfoglalt francia állások.

Berlin, június 10. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyhatalomok jelentik:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös hadcsoportja: Arras és Albert között a Sommetól és az Avretől délre a tüzérségi harc újból feléledt. Allandóan élénk volt a felderítő tevékenység.

A német trónörökös hadcsoportja. — Tegnap erős támadásban benyomultunk a Noyontól nyugatra levő dombvidékre. — A Maastól nyugatra elfoglaltuk az Artenurná és Ondillersnél lévő francia állásokat és Cuvilly-Richebourgon túl nyomultunk előre. — A Maastól keletre elfoglaltuk a cuy i magaslatokat.

Bár az ellenség szívós ellenállást fejtett ki, gyalogságunk kiküzdötte magának az utat a richenbourgi és lamottei erdőkön keresztül és Bourmont-Mareuil-on túl visszavetette az ellenséget. Lassignyitől délre és délkeletre behatoltunk a Thiescourt erdőbe. A franciák erős ellentámadásait visszavertük. Mintegy 8000 hadifoglyot szállítottunk be és lövegeket zsákmányoltunk.

Az Oise-től Reimsig terjedő harcvonalon a helyzet változatlan. Az Aisnetől északra Chateau-Thyertől és Vregny-től nyugatra helyi harcokból foglyokat szállítottunk be.

Tegnap 38 ellenséges repülőgépet és 6 léggömböt lőttünk le.

Ludendorff, első főszállásmester.

Minden olasz előtörést visszavertünk.

Budapest, június 10. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Capo Silénél és a velencei-hegyi arcvonal több helyén ellenünk intézett előretöréseket, csak úgy, mint az előző napokon, teljesen visszavertük.

Bombázó rajaink egyike a trevisói és montebellonoi olasz repülőterek ellen intézett támadása alkalmával számos találatot ért el. Az a tüzérségi tűz, melyet az ellenség hosszabb ideje a Piave arcvonalunk mögött levő helységek ellen irányított, nap nap után olasz állampolgárok életébe kerül.

A vezérkar főnöke.

Burián külügyminiszter berlini útja.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A Presse tudósítója beszélgetést folytatott gróf Burián külügyminiszterrel, aki ma este Berlinbe utazott. A külügyminiszter a beszélgetés során kijelentette, hogy a döntés a most megindult tárgyalásokon még nem várható. A tárgyalásokat nem elnyújtani, hanem lehetőleg sürgősen befejezni kívánjuk, az alap azonban a záró tárgyalásokhoz úgy részünkről, mint német szövetségeseink részéről még hiányzik.

Arra a kérdésre, hogy a tárgyalások

után ugyanilyen tárgyalások fognak folyni Bulgáriával és Törökországgal is, a külügy-miniszter azt felelte, hogy erre nézve még nem határoztak.

Budapest, június 10. (Saját tudósítónktól.) Bécsből hivatalosan jelentik: Burián külügy-miniszter ma este kíséretével Berlinbe utazott.

Rend lesz a villamos kocsikon.

A katonai és polgári rendőrség munkájában.

A villamos kocsik, az utolsó időben különösen, annyira zsúfolva közlekednek, hogy igazán szerencse, hogy nem történik mindennap szerencsétlenség. Nemcsak a kocsik belsejében és perronokon zsúfolva van a közönség, de kívül a lépcsőkön is állanak és csúngnak az utasok, sőt még a hátsó szerkezetekre is felkapaszkodnak. Amellett, hogy ilyen tulzsúfolás mellett állandó a veszedelem, károsodik a vasutársaság is, mert a kalauznőnek nincsen szabad mozgása és nem bír mindenkinek jegyet kiszolgáltatni. Így sokan ingyen utaznak. Érdeke tehát úgy az utazó közönségnek, mint a vasutársaságnak, hogy ezek az elfajult állapotok megszűnjenek.

Az előírt szabályok szerint egy egy kocsi-ban 39 utasnak szabadna utazni; a koesi belsejében 20 ülő és 8 állóhely van; a peronon elől 5, hátul 6 személy utazhat s ezzel szemben igen sokszor 60 utas is van a kocsin.

Különösen a déli órákban, 12—2 óra között rohanják meg a villamos kocsikat.

A legutóbbi városi közgyűlésen interpellálták a polgármestert ezekért az állapotokért.

Mint értesülünk, a polgármester érintkezésbe lépett a vasutigazgatósággal, hogy pótkocsikat járasson, de az igazgatóság csak részben tehet eleget a kíváncsoknak, mert nincs elég személyzete és kocsija.

Utasította továbbá a polgármester a rendőrséget, hogy a mostani lehetetlen állapotokon a legszigorubb eljárással segítsen és akadályozza meg a kocsik tulzsúfoltságát s a lépcsőkön az utazást.

A rendőrség már intézkedett is. Tegnap déli 12 órától 2 óráig, amikor a legnagyobb a forgalom, a Szent László-téri megállóknál katonai és polgári rendőrség őrködött, hogy ne lépjenek el tulzsúfolásig a kocsikat s a megtelt kocsikra, a lépcsőkre ne szálljanak fel.

Aki a felszólítás és a tilalom ellenére felszáll, leszállítják, igazolásra szólítják fel és ellene a büntető eljárást megindítják.

Szigoru rendeletet kaptak a villamosvasut mentén, az utcákon álló rendőrszemek is, hogy ha tulzsúfolt kocsikat látnak, azt megállítsák s a közönség feles részét le szállítsák. Éppen így járnak el azokkal szemben, akik felugranak a kocsikra.

Aki nem engedelmeskedik a kalauz vagy rendőr felszólításának, szigoruan megbüntetik.

Ha a rendőrség és a vasuti személyzet szigoruan betartják a rendelkezéseket s a renitens közönséggel szemben erélyesen járnak el, csakhamar megszűnik a mai botrá-

nyos állapot, amire főként közbiztonsági tekinteteből oly nagy szükség van.

Ez mind szép dolog, de azért a tolongásnak csak statáriális elintézése, nem pedig a baj orvoslása. — A tolongás meg lesz ezentul is, csak az ember nem a kocsin, hanem a rendőrök között fog tolongani. Az emberek nem passzióból tolongtak eddig sem, nem lepte meg a váradiakat egyszerre valami ellenállhatlan vágy a tolongás és a zsúfolt kocsikban való lökdösés után, nem rendőrség és statárium kell ide, hanem a baj igazi okának felkutatása és radikális orvoslása. A baj pedig onnan ered, hogy Nagyvárad megsaporodott lakosságához képest kevés a villamos kocsik.

Egy regiment polgárőr vagy rendőr sem ér annyit, mint csak tíz tizenöt villamos kocsik. A villamos azért van, hogy az egész közuti forgalmat lebonyolítsa. Tessék ennek megfelelőleg berendezkedni. Járásson a városi vasut annyi kocsit, hogy a megnövekedett forgalmat le tudja bonyolítani. Aki villamoson ül, annak sürgős az útja, ahhoz képest osztja be idejét is, nem lehet dolga elvégzését attól függővé tenni, mikor kerül sorra a rendőrkordon előtti ácsorgásban a megálló helyen.

Nem paragrafus és rendőr kell ide, hanem több kocsik.

* A cséplőgépészek és fűtők felmentése. A honvédelmi miniszter a cséplőgépészek és fűtők felmentése ügyében a pótzászlóaljnak parancsnokságához rendeletet intézett. E szerint csak azok menthetők fel e címen, akiket tavaly felmentettek. 1894—1900. évi születésűek egyáltalában nem menthetők fel. Ha vitás a kérdés, a honvédelmi miniszternél kell távirati utasítást kérni. Az ellenőrzést a csendőrpáncsnokságok teljesítik, akiknél jelentkezni kell. A ki nem jelentkezik, azt csapattestéhez azonnal bevonultatják.

A szeretetbizottság a német gyermekek elhelyezéseért.

A Károly király gyermeknyaraltatási akció érdekében Nagyváradon alakult szeretetbizottság tegnap tartotta ülését Imrik S. Zoltán tb. kanonok elnöklete alatt a Kath. Kör választmányi termében.

Az ülésen a szeretetbizottság tagjai beszámoltak a német gyermekek elhelyezése érdekében elért eredményekről. A jelentések szerint a szeretetbizottság eddig 137 fiut, 179 leányt, összesen 316 gyermeket és 6 kísérőt helyezett el Nagyváradon.

A szervező akció még folyamatban van s e hó 12-én zárják le a gyűjtést. Azok a működő tagok, kik az elért eredményt még eddig be nem jelentették, e hó 12-én, szerdán fogják jelentéseiket megtenni a szeretetbizottság elnökénél, Imrik S. Zoltán tb. kanonoknál. Szerdán a gyűjtést lezárják s az eredményt bejelentik a budapesti kormánybiztosnak.

A gyermeknehely igazgatóságánál (Ép-reskert) július 1-én osztják ki az igazolványokat a gyermeket elvállalók között s az igazolványok ellenében a városházán kapják meg az ételmezési bizottságtól az ételmezsi-jegyeket.

Az aratás sikeréért.

Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter az aratás sikere érdekében komoly felhívást intézett Biharvármegyéhez.

Már csak néhány nap választ el attól az időponttól, amikor az aratás kezdődik. Ennek zavartalan elvégzéséhez a jelenlegi súlyos viszonyok között nagy jelentőségű érdekek fűződnek, ettől függ ugyanis hadseregünk és a polgári lakosság egy évi élelmezése s ez döntő a háboru ötödik esztendejében hazánk sorsára s a háboru kimenetelére. Nincs tehát jelentősebb munka, mint az aratás sikerének biztosítása.

Számolni kell azzal, hogy az ideai aratásra a múlt évinél kevesebb munkaerő áll rendelkezésre.

A földmívelésügyi miniszter részletes utmutatást most sem ad, mert a helyi viszonyok szabják meg az eszközöket és a módokat, de rámutat arra, hogy a nagyobb községek határait körzetekre osztva munkavezetők kijelölése után is igyekezni kell a termés betakarítását biztosítani.

Fráter Barnabás alispán már meg is tette Biharvármegye területén a kellő intézkedéseket s azon kötelességtudás és ernyedetlen buzgalom folytán, amelynek a közigazgatási hatóságok jelét adták, a miniszter számít arra, hogy a gazdasági munkásbizottságok, a közigazgatási hatóságok, községi elöljáróságok, községi intéző bizottságok és munkavezetők útján a gazdatársadalommal karöltve sikerül, hogy a hiányos vagy tökéletlen szervezés folytán a termésből semmi kárba ne vesszen.

A miniszter a tett intézkedésekről június 20 ig jelentést vár.

A Régészeti Társulat közgyűlése.

Vasárnap délután tartotta évi közgyűlést a Biharvármegyei és Nagyváradi Régészeti és Történelmi Társulat dr Karácsonyi János c. püspök elnöklésével.

A társulatnak illusztris vendégei voltak Budapestről a Muzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége kiküldöttei: Mihalik József helyettes főfelügyelő és Gerevich Tibor egyetemi magántanár, nemzeti muzeumi dr. A társulat tagjai közül jelen voltak: dr Bozóky Lajos, dr Kollányi Ferenc, dr Vucskics Gyula, dr Némethy Gyula, dr Ferdényi Kálmán, dr Thury Kálmán, dr Gyöngyössi István, Geleta Géza, dr Személy Kálmán, dr Irk Albert, dr Oszvald Arisztid és nagy előkelő közönség.

Dr Karácsonyi János lelkes szavakkal nyitotta meg a közgyűlést és azt a reményét fejezte ki, hogy, bár most az idő nem kedvező a társulat nagyobb tevékenységére, de a béke helyreálltával a társulat újult erővel fog hozzálátni, hogy e nagy multtal bíró vármegye multjának és a világháboruban vitt szerepének emlékeit összegyűjtse és kiállítsa.

Dr Némethy Gyula előadó tartott ezután magas színvonalu felolvasást a történelmi képfestésről azzal az értékes képgyűjteménnyel kapcsolatban, melyet az Országos Szépművészeti Muzeum a Biharvármegyei Muzeumban le-tétként elhelyezett. A kiváló előadó a történelmi képfestésnek nagyobb művészi tehetséget és elmélyedést igénylő természetét fejtette ki. Az előadás nagy tetszést aratott.

Dr Ferdényi Kálmán olvasta fel ezután a titkári jelentést, melyben részvétellel emlé-

kezett meg a társulat elhunyt tagjairól: Lajos Lajos és Középesy Gyuláról. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A közéletmezés hirdetményei.

Tudatom, hogy 1918. június hó 10. től kezdődőleg az összes hatósági burgonya elárúsító helyeken személyenként és hetenként az óburgonyán kívül 1 kg. újburgonyát fog-nak kiszolgáltatni.

Neumann Sándorhoz 10.000 doboz gyufa és Hirschmann Edéhez 50.000 doboz svédgyufa érkezett. — Ennélfogva a közönség gyufaszükségletét e cégeknél beszerezheti.

A marha és borjú hus árát 1918. június 11. től kezdődőleg további intézkedésig a következőkben állapítom meg:

I. rendű marhahus	1 kg.	16.— K
II. „	1 kg.	15.30 K
Borjúhus	1 kg.	15.— K

A Szent László téren levő hatósági élelmiszerüzletben lisztkönyv ellenében családonként egy doboz sardínia folyó hó 11. től kezdve vásárolható.

A sardínia maximális árát dobozonként 3.20 K. ban állapítom meg.

Lukács Ödön
polgármesterhelyettes.

A budapesti sajtó nagyváradai újság- és jegyirodája.

A magyar sajtó kulturális és népművelő munkájának hódító útján mindig új és új területen igyekszik megtalálni azokat az erős szálakat, melyek közelebb hozzák az olvasó közönséghez. Nem kimél semmi áldozatot, hogy a leggyorsabban szerezze meg az alkalmat, hogy a közönség hozzájuthasson az ő kedvelt újságjaihoz és könyveihez. Ezért nyitott a legtöbb budapesti újság a kiadóhivatalokban összetorlódnak rengeteg adminisztratív munka kiegészítésével a főváros több utcáján kiadóhivatalokat, újságíródákat, olvasótermeket és újságelárusító pavillonekat, amelyekben nemcsak minden lapot, hanem az irodalom, művészet minden értékét legkényelmesebben és leggyorsabban szerezheti meg a közönség.

Az újságterjesztésnek ezt a Budapesten fényesen bevált útját akarják most a „Pesti Napló”, „Az Újság”, „Pester Lloyd”, „Budapesti Hírlap”, „8 Órai Újság”, „Magyarország”, „Déli Hírlap”, „Világ” és a hozzájuk csatlakozó többi napi, hetilapok és folyóiratok megvalósítani az ország nagyobb városaiban. És mert a budapesti sajtó, melynek legkiválóbb hírlapírói és írói a nagyváradai redakciókból kerültek fel, Budapest után Nagyváradot becsüli az első magyar kultúrvárosnak, a szervezés munkáját itt kezdték meg és áldozatot nem kimélve be is fejezték.

A mai napon ugyanis megnyílik a Rákóczi ut egyik legművészibb izléssel berendezett helyiségében, az eddigi Humanic lakatásban a „Központi Újság- és Jegyiroda”. A budapesti és nagyváradai lapok térhódítása lesz ennek az új vállalatnak komoly, tisztességes kulturális programja.

Aki akár egyes példányonként, akár előfizetés útján akarja megszerezni az ő budapesti, bécsi, berlini, vagy nagyváradai lapját, az a legkönnyebben elégítheti ki igényét a „Központi Újság és Jegyirodában”.

A magyar külföldi irodalom és művészet legújabb remekművei a közhasznú könyvek gazdag sorozata állanak az új újságíródában

a közönség rendelkezésére. És hogy a sajtó és az irodalom legfrissebb újdonságai leg hamarabb jussanak Nagyváradra, arról a „Központi Újság és Jegyiroda” gondoskodik.

És a budapesti fiókkiadóhivatalok példájára természetesen felvette programjába a nagyváradai Központi Újság és Jegyiroda a hangversenyek, színházi előadások, szórakoztató és művészi estélyek jegyeinek nagy gondoskodással és figyelmességgel szervezett eladását is.

Nagyvárad minden kultur törekvést megértő és méltányoló közönsége bizonyára érdeme szerint fogja támogatni a „Központi Újság és Jegyirodát.”

„HIREK”

* Gróf Széchenyi Miklós püspök uradalmi tisztviselőiért. Gróf Széchenyi Miklós püspök követendő példát adott arra nézve, hogyan kell a mai nehéz megélhetési viszonyok közt a tisztviselőkről gondoskodni. A püspök ugyanis, — mint Nagyváradról jelentik, — elrendelte, hogy összes központi tisztviselői fizetésük száz százalékát, a kisebb fizetésűek száz-husz százalékát kapják háborús drágasági segély gyanánt és azonfelül részükre ugyanazt a ruhabezzerzési és gyermeknevelési segélyt utalta ki, mint amit az állami tisztviselők kaptak. Vidéki tisztviselői részére, kiknek fizetése tulnyomó részben a mai viszonyok közt nagyjértékű terménybeli járandóságokból és illetményekből áll, fejenként 2000 korona segélyt utalt ki és természetbeli járandóságait is jelentékenyen emelte. Az erdőőrök fizetéséhez szintén 100 százalék illetve 120 százalék drágasági pótlékot adott készpénz járandóságai után, ugyanily segélyt kaptak a kerülők is. Ez a háborús drágasági pótlék — csak a készpénzbeli fizetésemelést tekintve — évi 150.000 koronát jelent. Az összes segélyeket a püspök 1918. január 1. től visszamenőleg állapította meg és folyósíttatta.

* Propaganda értekezlet a Hadikölcsön ügyében. A VIII. Hadikölcsön ügyében Malatinszky Lajos főispán ma, kedd, június hó 11. én értekezletet hívott egybe. A propaganda értekezlet délután 5 órakor lesz a városház bizottsági termében.

* Baranyi László alezredes kitüntetés. A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király Váradi és Micskei Baranyi László 4. honvéd gyalogezredbeli alezredesét az ellenséggel szemben kitűnő szolgálataiért kitüntette a Ferenc József-rend lovagkeresztjével a hadiékítménnyel.

* Ki ruházza a rendőröket? Kopott ruhában állanak a posztón a rendőrök, a közrendőrök, de hasonlósorsban élnek a tizedesek, káplárok is. Két éve nincs ruhapénzük s nincs új ruhájuk, panaszkodják, a régi ruha pedig, mindenki látja, kopott, foszlik, szakad. Nem tudjuk, hol akadt meg a ruhapénz vagy a posztó, de a főispán figyelmébe ajánljuk a város legrészvételműbb páriáit, a közrendőröket, a kiknek nyári ruhájáról gondoskodni elfelejtettek s a téli ruhát még nem kapták meg.

* Gróf Széchenyi Miklós Marienbádban. Gróf Széchenyi Miklós püspök néhány heti tartózkodásra Marienbádba utazott.

* 8000 ház égett le Konstantinápolyban. A legutóbbi tüzeset alkalmával Konstantinápolyban több mint 8000 ház pusztult el. A tűz mintegy két és félmillió négyzetméter területen dühöngött.

* Dolgoznak a csendőrök. A debreceni csendőrpáncsnokság jelentése szerint a biharmegyei csendőrörsök május hónap közepén ezer büntetett és vétséget nyomoztak ki. Testisértést 30, lopást 118, rablást 4, sikkasztást 8, orgazdaságot 54, fegyveres erő ellen büntetett 263, egyéb vétséget 276, kihágást 259 esetben. Letartóztatott közel ötszáz embert. Nehéz és eredményteljes munkájuknak látható sikere a közbiztonság javulása.

* A munkapárt értekezlete. Felkérem Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának a munkapárthoz tartozó tagjait, hogy a június 13-iki városi közgyűlés alkalmából holnap szerdán, június hó 12-én délután fél 6 órakor a Kereskedelmi Csarnokban tartandó értekezleten megjelenni szíveskedjenek. Dr. Hoványi Géza, elnök.

* Katonai kitüntetés. Nógrádi Neogrady Sándor 4. honvéd gyalogezredbeli főhadnagynak a király a katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta repülői minőségben vitéz magatartása elismeréséül.

* Évzáró vizsgálat az iparostanonciskolában. Az 1917—18. évet bezáró vizsgák a nagyváradai szakirányú iparostanonciskolában f. évi június hó 12. től 22. ig fog-nak megtartatni, minden osztályé azon a napon s abban a tanteremben amikor és ahol a rendes előadások szoktak megtartatni. A bizottság elnöksége ezúton is felkéri a tagokat, hogy a számukra beosztott osztályokban a vizsgarendben megjelölt helyen és időben megjelenjen szíveskedjenek. A vizsgák nyilvánosak s azokon a t. mesterurak, a szülők s általában az érdeklődők is szívesen látatnak. Nagyvárad, 1918. jun. 10. Szűcs Izso igazgató.

* Gyermekelőadás az Apolló moziban a Gyermeknap javára június 11-én. A Gyermeknap sikerét van hivatva előmozdítani az Apolló mozgásház igazgatóságának legújabb cselekménye: A színház igazgatósága ugyanis a Gyermeknap idején nem volt abban a helyzetben, hogy jótékonyágát gyakorolhatta volna. Most azonban a rendezőbizottsághoz küldött levelében a jövő heti műsorból kedden, e-hó 11-én, délután gyermekelőadásaként hozza színre: „És ne vigy minket kísértetbe” (egy szerzetes drámája 4 részben) című film darabot, melynek főszereplője Ellen Richter, rendezője pedig Richard Eichenberg. A mélyszégyen érzelmeket kiváltó darab bizonyára nagy hatást fog kelteni a szemlélőkben, melynek teljes jövedelmét a színház igazgatója a Gyermeknap javára ajánlotta fel. Oly tény ez, mely önmagában hordja dicséretét s melyért a rendezőség előre köszönetet mond a mozi tulajdonosoknak. A gyermekvilág figyelmét pedig felhívjuk az érdekes darabra. Az előadás fél helyárral lesz megtartva.

* Új városi számvevő. Nagyvárad városánál a megüresedett számvevői állásra három pályázó közül Malatinszky Lajos főispán Osváth Jenőt nevezte ki, aki már régebben buzgó működést fejtett ki a városi számvevői hivatalnál.

* **A statárium.** A rögtönítélő bíraskodás kihirdetése óta, mint értesülünk, sok szökevény katoná önként jelentkezett a száradánál. A környéken a katonai rendőrség csoportosan összefogdosta a rabló, betörő, zsebvágó s többnyire büntetett szökevényeket, akikre a rögtönítélő bíraskodás nem sokára aktuálisvá válik. Csak ezek lakolnak meg a szökésért, mert tisztességes katonát szökés esetén se ítélnék halálra, csak a rablókat és betörőket, meg a zsebmetszőket. Van egy köztük, aki Amerikából jött haza s ötször szökött meg, de ez nagyon jóra való ember, rendes polgári foglalkozása volt, de nem bírta megállani, hogy el ne szökjön s családjánál rejtőzött. Felhívjuk ezért mindazokat, akik szökevényeket rejtegetnek, hogy azokat utasítsák csapattesteiknél való jelentkezésre, mert kiteszik őket az agyonlövésnek s magukat hosszú tartamu büntetésnek.

* **Sas Ede filmgyári igazgató.** Budapestről telefonálják: Az Uher filmgyár dramaturgiai igazgatójává szerződött Sas Edét.

* **A tanítók s tanárok beszerzési csoportjának** elnöksége közli, hogy a vasárnap délutánra hirdetett cikkek szétosztását f. hó 11 én, kedden délután 6 órára volt kénytelen elhalasztani, mivel az erre vonatkozó hirdetmény csupán két helyi lapban jelent meg.

* **Vásárolhat telkeket a város.** Moskovits Farkasnak, a nagyvárad cipőgyár igazgatójának, aki jelenleg a Robur cipőgyár igazgatója, van Nagyváradon, Szaroveszky utcán három nagy háza és telke, amelyek átnyulnak Lakatos-utcára. Moskovits Farkas tegnap ajánlatot tett Nagyvárad városának, hogy a három telket, melynek területe körülbelül 7046 négyszögméter, hajlandó Nagyvárad város tulajdonába átengedni négyzetméterenként 35 koronájával. Az egész terület ára tehát 225,472 korona lenne. Ajánlatát 30 napig tartja fenn.

* **Az Orvosegylet jubiláris diszkozyulése.** Amint már megemlékeztünk, a Bihar megyei Orvos, Gyógyszerész és Természettudományi Egylet 50 éves fennállásának jubileumát f. hó 16 án d. e. fél 11 órakor ünnepli meg diszkozyulás keretében a városháza nagytermében. Az ünnepség előre láthatólag nagyarányu lesz, amennyiben a főváros és a vidék nagyobb városaiból számosan helyezik kilátásba az ünnepségen való részvételüket. Eddig Grosz Emil Budapest, Löcherer Lőrinc, Kincsesy Péter, Schön Hugó Sátoraljauhely, Bodor Károly Nyiregyháza, Derekassy István és Széll Kálmán Debrecen, Jakabffy Zsigmond Kolozsvar, Chudovszky Mór Sátoraljauhely, Sztankay Aba Debrecen jelezték jövetelüket. A diszkozyulás után társasbéd lesz a Katholikus Körben, egy teríték 12 K 50 fillérbe fog kerülni. Az ebédjegyek már előre is megválthatók a Vörös-Kereszt irodában (Köz-kórház), mely a 262. sz. telefon után beérkező jelentkezéseket előjegyzí és az ebédjegyeket nyomban meg is küldi. Az egylet elnöksége ezután is meghívja az érdeklődőket az ünnepségre és számozott helyekről gondoskodik.

* **Az állami tisztviselők ruhasegélye.** Budapestről telefonon jelenti tudósítónk: A képviselőház keddi ülésén benyújtandó indemnitás a közszolgálati alkalmazottak és tanítók ruhasegélyéről is intézkedik. Eszerint a sürgősen kiutalványozandó ruhasegély fejenként 750 korona, családtagonként 400—400 korona lesz. Az alkalmazottak egyéb kívánalmait más formában fognak kielégíteni.

* **A Szoc. Missziótársulat hangversenye Cyulán.** Fényes sikerű hangversenyt rendezett vasárnap a Szociális Missziótársulat, mely dr. Lindenberger János kanonok vezetése alatt a gyulai kath. társadalmi életnek központjává fejlődött ki. A hangversenyt a gyulai kath. főgimnázium dísztermében tartották meg, mely ez alkalomra teljesen megtelt előkelő közönséggel. A hangversenyt a gyulai kitiúó dalárda nyitotta meg Csernus Mihály pompás vezetése alatt. Felolvasást dr. Zöldy Márton megyei főorvos tartott. Szavaiat és zongoraszámok és a dalárda énekszámai után következett az estély fénypontja: dr. Krüger Aladárné éneke. Verdi és Puccini operáriákat és Káldy Csalogánydalát adta elő Szabó Emil zongorakísérete mellett olyan páratlan nagy sikerrel, amint Gyulán nem igen emlékeznek. A folytonos tapsokra és szünni nem akaró éljenzésekre kénytelen volt Krügerné saját zongorakísérete mellett még néhány dalt ráadásul előnekelni — A nagyszerű sikerű ünnepélyt Csernus Mihály káplán rendezte, aki az általa szervezett dalárdával is sok elismerést aratott.

* **Parancspont.** A 27. gy. e. pótkeret parancsnokságától tegnap a következő utasítást kaptam: Belgrád, 1918 június 9. Papp Jenő tait. főhadnagy Nagyvárad. Utasítom főhadnagy urat, hogy mivel a 16 iki 37 es jótékonycélú Körös-ünnepélyre Baumann ezredes ur ömeltósága is Nagyváradra érkezik az ezredes ur fogadtatásáról kellőképpen gondoskodjék. Remélem, hogy ebben valamennyi 37 es tiszt segítségére lesz. Krajcsovics alezredes pótzlj. parancsnok. Ennél fogva felkérem az összes szabadságon levő tiszteket és önkénteseket, valamint a Váradra és vidékére vezényelt, vagy tanulmány szabadságon itthon lévő urakat (kórházi könnyebb kezelésben lévőket is), hogy a teendők megbeszélése végett ma este 8 órakor az Emke kávéház külön termében értekezletre jöjjenek össze. Tárgy: 1. Baumann ezredes ur és tisztikarának fogadtatása, 2. a Körös-ünnepen való rendezői szerepek megállapítása. Papp Jenő főhadnagy.

* **Az I. és II. osztályu adók lajstroma közszemlén.** Nagyvárad város adóhivatala részéről ezennel értesitem az adózókat, miszerint a III ik kerületben Váralja, Velence, Csillagváros és Hegyvárosrészekre vonatkozó 1918. évi I—II. oszt. ker. adó kivétési lajstromok a városi adóhivatal 26. sz. szobájában folyó évi június hó 11 től június hó 19 ig bezárólag közszemlére ki vannak téve s azokat a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s esetleges felszólamlását további 13 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál írásban beadhatja.

* **Felhívás az Ipartestület tagjaihoz s azok hozzátartozóihoz.** Felkérem testületünk közelékébe tartozó mindazon iparosokat és hozzátartozókat, kik iparukat, vagy üzemüket a háboru folytán beszüntetni kényszerültek, ezt hivatalunkban folyó hó 15 ig, a hivatalos órák alatt saját érdekükben bejelenteni el ne mulasszák. Tisztelettel: Az Ipartestület Elnöksége.

* **A hazatért hadifoglyok szabadsága.** A belgrádi visszatért hadifoglyok osztag parancsnoksága közli, hogy a visszatért hadifoglyok szabadsága a lejáratától számítva négy hétre meghosszabbított. Azon visszatért hadifoglyok tehát, akik Belgrádból lettek szabadságolva, szabadságos levelükkel a nagyvárad katonai rendőrség parancsnokságánál szabadságuk meghosszabbítása végett jelentkezni tartoznak.

* **Hova lett a földieper?** A cseresnye csak volt, de a földieper hol volt, hol nem volt, volt egyszer. Egyetlen egyszer hozott be 10 liter földiepret egy vidéki s akkor megrohanták az uriaszonyok őt a piacon, a püspöki palota előtt. Körülvették és befedték őt selyemruhájukkal s vették a számócának literjét 6 koronáért és hajlongtak a föld felé, ahol a sötétben, eltakarva dolgozott a vidéki nő, rejtelmesen, olykor el-el-fuladva a levegőnek a hiánya miatt. — Az uriaszonyok sietteték, viszont mikor kevesebbet adtak neki, akkor ők siettek el. Nevezetes nap volt ez, a számóca napja, irigyelt és boldog volt az, akinek jutott egy kis piros illatos földieper. Ott láttuk városunk előkelőit, köztük Király Jenőné is, aki tudvalevőleg maga is gyümölcskereskedést vezet, de földiepret ő maga sem kap másként, csak így bajjal, keservesen. Azóta nincs számóca a piacon, senki se hoz be. Kérdésünkre három választ kaptunk:

— Elfogyott a számóca virágzaskor.

— Szökött katonák járnak az erdőben, az asszonyok félnek s nem szednek epret.

A harmadik ez:

— Az egész termést az erdőben már megvette Maxim ur.

Ez a Maxim ur nem más, mint a maximálás. — Ezért nincs s nem lesz számóca Nagyváradon.

* **Értesítés.** Értesitem a tisztelt szülőket és növendékeimet, hogy a zongora- és énektanítást újból megkezdem. Előkészítek az énektanítói tanfolyamra, melyet megfelelő előkészülettel 6 hónap alatt el lehet végezni. Jelentkezés csak szerdai napon. Tisztelettel Lamprecht Mici, az Országos M. Kir. Zeneakadémián államilag képesített okleveles ének- és okleveles zongora-tanítónő. Arany János-utca 4. Ugyanott új pianó eladó.

* **Tanulságos római olajlenyomatú levelező-lapok 19 féle változatban kapható a „Tiszántúl” kiadóhivatalában, darabonként 30 fillérért.**

* **Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket.** Ara 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7—B.

* **Kötött és szövöttáru különlegességeit** Gyönyörű kötött kabátok, blousok, selyem és flór harisnyák, keztyűk, svetterek, trikók, jouponok, selyem álaruhák. Nagy választék, méltányos árak. Tisztviselőknek árendemény. Cziller Imre nagyáruházában.

* **BÁDOGOS és villanszerelőket felvesz Pala Antal a Városi-kávéházzal szemben.**

* **Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb.** kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* **Eladó ház.** A Csillagváros, Komáromy-utca 2. sz. ház, mely tíz lakásból és egy üzlethelyiségből áll, örök áron eladó. Értekezhetni a Kereskedelmi és Iparkamara házmesterénél.

* **Egy tisztességesen nevelt fiú** előkelő üzletbe tanulólul felvétetik. Cim a kiadóban.

* **Ruhafesték valódi két oroszán H védjegyű minden színben kapható.** Ara 70 fillér. Viszonteladók árendeményben részesülnek. Farkas István „Apolló” drogériája, Rákóczi-ut 7—B.

* **Tavaszi szeplők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krem.** Ara 4 kor. és szappan Viora átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7—B.

* Az öreg Banda Marci és fia a teljes zenekarával hétfőtől kezdve esténként a Royalban muzsikál.

* Pénztárosnő kellő irodai gyakorlattal azonnali belépésre kerestetik. Rigler József Ede papírneműgyár r. t. Nagyvárad.

* Ne dobja ki pénzét új ruhákért, mert a kitűnően bevált ruhafestékekkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 50 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, városháza mellett.

* Poloskairtó Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irtására. Ára 2-40 K, nagy üveg 5 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

* Pemete- és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatású. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszerárában, a városháza mellett.

Igazságszolgáltatás.

§ Csődön kívüli kényszeregyezségek. Reisner Sándor kereskedő, Kabor Béla dr ügyvéd által beadott kérvényében kényszeregyezési eljárással akarja rendezni adósságait, — amelyek 60.000 koronára rugnak s nagyrészt pénztintezeteknél adós. Felajánl hitelezőinek 10 százalékot. — Bodnár Béla szabó Kádár Elek dr ügyvéd útján kényszeregyezséget akar kötni hitelezőivel, 1914 ben katona lett s négy éve az, üzletével kénytelen volt felhagyni, házigazdája lefoglalta butorait s azokat árverésen eladatta. A butorok értékelkedéséből 800 korona haszna maradt s ezért felajánl hitelezőinek 10 százalékot, akik — mondja a kérvény — a háború konjunktura mellett életük és vagyonuk veszélye nélkül családjuk körében folytatták megszokott munkájukat, vagyonilag is gyarapodtak, míg ő katona volt. Adóssága 830 korona.

Színház.

Heti műsor:

Kedd: Tiszt urak a zárdában.
Szerda: A bór. (E. Kovács Mariska fellépte.)

Csütörtök: Monna Vanna.
Péntek: Monna vanna.
Szombat délután: Boszorkányvár.
Szombat este: A kóristalány.
Vasárnap délután: A kaméliás hölgy.
Vasárnap este: Sárga csikó.

A tiszturak a zárdában, ez a per excellence művészi becsű operette, melynek vasárnap esti reprizét a közönség oly meleg rokonszenvvel fogadta, még ma este is színre kerül, kétségtelenül épp oly zsufolt ház előtt, mint amilyenek vasárnap és hétfőn tapasztaltak a „Tiszturak a zárdában” kitűnő szereplőinek.

E. Kovács Mariska felléptével szerdán este Gárdonyi Géza pompás és értékes népszínműve, „A bór” kerül színre, amelynek reprize a közelmúltban oly meglepő sikert aratott.

Monna Vanna. Korának egyik szenzációs hatása, hosszú ideig feledhetlen drámája volt Maeterlinck Monna Vannája. A drámai színészek színe java versengett a Monna Vanna két férfi főszerepéért, amelyet a Szigligeti színház két jelenlegi tagja: Tóth Elek és Bihari Ákos a budapesti Nemzeti színházban játszottak. A Monna Vannát e

hét két napján: csütörtökön és pénteken este hozza színre a társulat drámai együttese és ez alkalommal Princivellét Tóth Elek Guidót Bihari Ákos, Monna Vannát Havassy Mariska fogja játszani.

Színházi élet. Minden héten meglepetések sorozatával kedveskedik publikumának Incze Sándor lapja, a Színházi Élet. Ezen a héten a legjobb magyar írók, Kosztolányi Dezső és Lengyel Menyhért irnak érdekes cikkeket a rendkívül népszerű hetilapba, amely ezenkívül még írásban és képben ismerteti a hét színházi eseményeit. A „Kőszívű ember fiai” mindkét részéből egy egész sorozat érdekes kép illusztrálja az e heti számot. Költamellékletül a Király-színház új operettjének, „Pillangó főhadnagy” slágerszámát és a „Fasor Kabaré” nagyszerű vígjátékát, Szentmiklósi József „Házibarátnőjét” teljes egészében közli a Színházi Élet. Előfizetési díj egy negyedévre 8-50 K, egyes szám ára 80 fillér. Kiadói hivatal: Erzsébet-körút 29.

Nyílttér.

Med. Univ.
Dr. ADONYI JENŐ
fogorvos fogorvosi rendelője
(Zöldfa) Hlatky Endre-utca 2. sz.
alatt (Deutsch K. I. ház).
RENDEL: d. e. 9-12-ig.
d. u. 2-6-ig.

Központi Ujság és Jegyiroda Rákóczy-ut 1.

Nagyvárad és Biharmegye közönsége szíves figyelmébe ajánljuk ujság és könyvtérjesztő irodánkat.

Az Ujság, Budapesti Hirlap, Déli Hirlap, 8 Órai Ujság, Pester Lloyd, Pesti Napló, Világ, budapesti polgári napilapok egyedárusítása.

Ezenkívül egyes példányonként és előfizetés után beszerezhet a közönség új irodánkban úgy az összes magyar képes hetilapokat, divat és sportlapokat, mint az összes bécsi, berlini és a külföldi ujságokat, valamint

a Nagyváradai Napló Szabadság Nagyváradai Friss Ujság és Tiszántúl

című lapokat.

Hirdetések a lapok által megállapított egységárak szerint felvételnek.

A magyar és a német irodalom könyv-ujdonságai megjelenésük után azonnal kaphatók.

Ünnepélyek, hangversenyek, irodalmi és művészeti estélyek jegyeinek árusítását figyelmesen és pontosan eszközli, a közönség bizalmát kérő új

Központi Ujság és Jegyiroda
(Rákóczi-ut 1.)

APOLLÓ mozgó- színház

MA

Ne vigy minket a kísértésbe
Egy szerzetes tragédiája.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

VIGADÓ mozgó- színház

MA

Századok legendája
regényes történet 4 felv.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

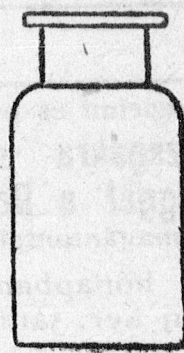
URÁNIA mozgó- színház

MA

Szünet.

Az előadások vasárnap d. u. 3 óra-
kor, hétköznap 1/27 órákor kezdődnek

HETI ÁRJEGYZÉK:

Porcellán mozsár ültővel	12—
Majolika gyümölcsállvány 6 tányérral	15—
Majolika tálca fogóval	8—
Majolika cukortartó diszes	8—
Majolika gyümölcskészlet	8—
Vizes készlet csiszolt üvegből	12—
Boros	12—
Likör	12—
Befőttes készlet kristály fehér	12—
Gyümölcs készlet kristály üvegből	12—
Majolika fali sótartó színes	8—
Majolika vizeskancsó színes	10—
Kenyérfosar színes üveggel	10—
Chinaezüst cukortartó	10—
Chinaezüst gyümölcsállvány	10—
Majolika virágváza színes	5—
Majolika virágazék	5—
Majolika diszfura	5—
Porcellán főzőlábas	5—
Porcellán főzőfazék	5—
Teáskészlet színes aranyozással	50—
Kávékészlet színes aranyozással	50—
Festéskészlet színes aranyozással	50—
Ebédőkészlet felszerelve sz. aranyozással	150—
Hideg felvágottas készlet sz. aranyozással	40—
Mosdókészlet színes finom diszítéssel	50—
Falútkör színes aranyozott serettel	30—
Asztali-lámpa teljesen felszerelve	25—
Függő-lámpa teljesen felszerelve	30—
Teáspohár chinaezüst foglalatban	8—
Teáscsésze színes finom aranyozással	4—
Kávécsésze	4—
Köpcésze	5—
Főzőlábas barna tűzálló füllel	5—

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képeretek, Ablaküvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben!!

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa, táblaüveg
és diszműáru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Főszerkesztő:
Dr. KRÜGER ALADÁR.

Felelős szerkesztő:
Dr. PAPP KÁROLY.

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r. t.

Szépségápolási műterem

Bémer-tér 3., emelet

ahol minden szépséghiba
szakszerűen kezeltek.
Piperecikkeit vidékre
is utasítással küldöm.

STERNBERG HELÉN
kozmetikusnő.

Iskola év végével

Tankönyveit

legmagasabb árban megveszi

BENKÓ

antiquarium és könyv-
kereskedés.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

Minden hónapban kez-
dődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Reöthy Ödön-u. 30.

Telefon 1000.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész és
bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Eleckrotechni-
kai cikkek, $\frac{1}{2}$ Wattos Wolfram-
szálas Tungstam-égők, villanyvasa-
:: lók állandóan raktáron. ::

Beraktározás.

Áruk, butorok, termények stb. hosz-
szabb vagy rövidebb időre való be-
raktározására megfelelő helyiségek,
ezeken kívül boros- és szárazpincék,
istállók, kocsiszínek is állanak ren-
delkezésre. A beraktározott árukat
tűz- és betörés ellen biztosítjuk.
Közelebbi felvilágosítással szolgál a

Fekete Sas és Zöldfa R.-T.
beraktározási osztálya.

Iroda Sas-passzage 22. sz. lépcső.

TELEFONSZÁM: 14-00.

Eladó házak!

Fürdő-utcán 16. és 22. számú
két sarokház eladó.

Felvilágosítást nyújt:

dr. Imrik Gusztáv ügyvéd
Sal Ferenc-utca 15. sz.

Telefon-szám: 4-16.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálloda épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznoínek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztításo-
kat és átalakításokat
elvégeztünk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Félix gyógyfürdő

Nagyvárad mellett

Kelet-Magyarország leglátogatottabb
hévíz-fürdője. Természetes 49°C hőmér-
sékletű forrás, kőszvény, csusz stb. ellen

Téli-nyáron nyitva!

Villanyvilágítás!

Téli szeziónban (október-május) pensió-
rendszer. Prospektust díjtalanul küld a

Fürdőigazgatóság.

A Félix-fürdő kedvezményes jegyei
a Munkásbiztosító Pénztárnál kaphatók

Új férfiszabó műhely!

Szíves tudomására hozom a tisztelt
uri közönségnek, hogy

**URI-DIVAT SZABÓMŰHELYEMET
MEGNYITOTTAM.**

Elvállalom új ruhák készítését a
legújabb divat szerint, ugyisint
ruhák fordítását és vasalását mér-
sékelt áron. Meghívásra házhoz
megyek. Kérem a n. é. közönség
szíves támogatását

Tisztelettel

Hottya Károly

uri-divatszabó

Szent János-utca 42.

Szent László Püspök gyógyfürdő

Nagyvárad mellett.

A kénes hévíz források természetes
forrása 42°C Kénes hőforrását már
300 év óta használják bámulatos gyógy-
hatással kőszvény, csusz, csontbajok,
női betegségek és hasonló fájdalmas
betegségek ellen.

Mindenről kellőleg gondoskodva van!

500 holdas fenyőerdő közvetlen a virágos
park mellett. Villanyvilágítás az egész telepen
és az összes szobákban. — Nagyszabásu
nyári uszoda 26°C folyton befolyó forrás-
vizzel, uszástanítás, napfürdő, homokkura.

Fürdőismertetőt küld: az Igazgatóság.

LEGF. BUZACSRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg,
mindentéle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐR-
TALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható **Stern Miklós bőrhulladék**
üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

Vidékiek kérjenek árajánlatot

Zongorák és pianinók

hangolását, javítását és átalakítását
szakszerűen és jutányos áron esz-
közlök. — Meghívásra a szin-
helyre is elmegyek.

CSIKI JÁNOS,

a budapesti Sternberg cég volt
hangolója, Nagyvárad, Lukács
György-utca 1. szám.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata:
a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mi-
előtt szét nem néztünk a Sajtó
hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szüksé-
ges jelzálogkölcso-
nőket előnyös felté-
telek mellett bonyo-
:: litja le a ::

Nagyvárad Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.